

ΤΟ ΓΑΛΛΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ ΕΧΕΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ

Τό Γαλλικό Ίνστιτούτο Λάρισας είναι 75 χρονών! Μέ την ιδιότητα της Διευθύντριας ξεκινά μαζί με τους Λαρισαίους αυτό τό «ταξίδι» στό παρελθόν, βάζοντας ένα λιθαράκι στό μέλλον!

Όλα ξεκίνησαν από τόν Όκτάβιο Μερλιέ. Μιά μεγάλη μορφή φιλέλληνα του 20ού αιώνα πού μετέτρεψε τό Γαλλικό Ίνστιτούτο σέ μιά όαση τέχνης, πολιτισμού αλλά και έλευθερης έκφρασης σέ έποχές πολύ άγριες και πολύ δύσκολες. Το Γαλλικό Ίνστιτούτο επί Όκτάβιου Μερλιέ προϋπήρχε ως τμήμα εκμάθησης της γαλλικής γλώσσας πού λειτουργούσε υπό τί σκέπη της Ecole Francaise d' Athenes, ενός από τά αρχαιότερα επιστημονικά ιδρύματα της Γαλλίας στό έξωτερικό και από τά πρώτα επιστημονικά ιδρύματα της μικρής Αθήνας. Για τί λογοτεχνική, πολιτιστική και επιστημονική Ίστορία της Αθήνας, τό κεφάλαιο «Γαλλικό Ίνστιτούτο» είναι ιδιαίτερος σημαντικό. Και μέσα σ' αυτό, ή θέση του Όκτάβιου Μερλιέ είναι πρωταγωνιστική. Ό Μερλιέ ήρθε στην Αθήνα στις 5 Ιανουαρίου 1925. Ήταν τότε 27 έτών, είχε διδάξει δύο χρόνια στό Λύκειο της Χάβρης και ήταν γεννημένος καθηγητής. Στή Σορβόννη είχε παρακολουθήσει τά μαθήματα νέων έλληνικών του Υμπέρ Περνό κι είχε προσανατολιστεί, από τόν καθηγητή του, προς μιά διατριβή γλωσσολογικού χαρακτήρα για τί γλώσσα στό Κατά Ιωάννην Εύαγγέλιο. Στά μαθήματα του Περνό γνώρισε και τί γυναίκα του, τίν Έλληνίδα Μέλω Λογοθέτη, γεννημένη στην Ξάνθη και μεγαλωμένη στην Κωνσταντινούπολη, πιανίστρια, πού έτοιμάζε μιά μουσικολογική διατριβή για τό έλληνικό δημοτικό τραγούδι. Παντρεύτηκαν στό Παρίσι στις 17 Νοεμβρίου 1923.

Άπό τό 1925 ως τό 1961, όποτε παραιτήθηκε μετά τί σύγκρουσή του με τίν κεντρική γαλλική διοίκηση, ό Όκτάβιος Μερλιέ δούλεψε για τό «Ίνστιτούτο του», δίνοντάς του τίς διαστάσεις ενός μεγάλου ιδρύματος.

Στις παραμονές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου τό Ίνστιτούτο, πού είχε τό

1933, 600 μαθητές, έφτασε νά έχει 2.000, μέ 34 καθηγητές καί πρόγραμμα 447 ώρων διδασκαλίας τήν έβδομάδα σέ 37 παραρτήματα (28 στήν περιοχή τών Αθηνών καί τά υπόλοιπα στή Χαλκίδα, στή Λιβαδειά, στήν Έλευσίνα, στά Μέγαρα, στήν Τρίπολη, στή Σπάρτη, στή Θήβα, στή Λαμία καί στόν Βόλο). Πέρα από τήν αυτονόμη διδασκαλία τής γαλλικῆς γλώσσας (έπί Μερλιέ κυκλοφόρησε ή πρώτη επιστημονική μέθοδος προφορᾶς τών γαλλικῶν πρός χρῆσιν τών Έλλήνων μαθητῶν), τό Ίνστιτούτο εξέλιχθηκε σέ κέντρο ανταλλαγῶν καί πνευματικοῦ κοσμοπολιτισμοῦ, ιδιαίτερα στίς μαῦρες περιόδους τής δικτατορίας τοῦ Μεταξᾶ καί τοῦ Έμφυλίου Πολέμου. Όπαδός τῆς Έλευθερης Γαλλίας, ό Μερλιέ στό διάστημα 1941-45 τιμωρήθηκε μέ κατ' οἶκον έγκλεισμό στό Όργιάκ από τό καθεστῶς τοῦ Βισύ. Αλλά στήν Αθήνα τό έργο του συνεχίστηκε από τόν φίλο του καί έμπιστό του Ροζέ Μιλιέξ. Ό Μερλιέ επέστρεψε στήν Αθήνα στίς 6 Ίουλίου τοῦ 1945 καί μερικές ήμέρες αργότερα γιορτάστηκε στό Πεδίον τοῦ Άρεως ή πρώτη ελευθερη 14η Ίουλίου μέ τί συμμετοχή τῆς Έλληνογαλλικῆς Ένωσης Νέων, εκεί όπου ό Ρίτσος απήγγειλε τό περίφημο «ἀγαπημένη ἀδελφή μας Γαλλία».

ΤΟ ΓΑΛΛΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΛΑΡΙΣΑΣ

Ένα από τά δημιουργήματα τοῦ Όκτάβιου Μερλιέ εἶναι καί τό Γαλλικό Ίνστιτούτο Λάρισας. Ίδρύθηκε τό 1945, άμέσως μετά τόν Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, καί σέ μερικά χρόνια κατάφερε νά συγκεντρώσει τήν έλίτ τῆς πόλης. Ήταν ή περίοδος πού τό κεντρικό σταμάτησε νά εἶναι παράρτημα τῆς Γαλλικῆς Αρχαιολογικῆς Σχολῆς καί έγινε ένα αυτόνομο ίδρυμα μαζί μέ τά παραρτήματα τῆς Αθῆνας καί τῆς επαρχίας.

Τό 1945, οί Μαρία καί Άγλαία Λίτου πῆραν τήν πρωτοβουλία νά μεταφέρουν τούς δικούς τους μαθητές στό νεοϊδρυθέν παράρτημα τῆς Λάρισας. Έκείνη τήν περίοδο βέβαια, τό Ίνστιτούτο στεγαζόταν στήν οδό Παπακυριαζῆ. Αλλά από τί στιγμή πού αύξάνονταν οί μαθητές τό Γαλλικό Κράτος, διά τοῦ αντιπροσώπου του Όκτάβιου Μερλιέ, άγόρασε από τόν ζωέμπορο Άνάργυρο Μ. Κατσαρό το κτίριο τῆς οδοῦ Κούμα 28, τό παράρτημα μεταφέρθηκε καί εγκαταστάθηκε εκεί. Τό 1952 άνοιξε τίς πόρτες του μέ αίθουσες στό ισόγειο, τήν αίθουσα έκδηλώσεων καί τά διαμερίσματα τῆς διευθύντριας στόν β΄ ὄροφο.

Στή δεκαετία τοῦ '80 ή πλειοψηφία τών μαθητῶν τῆς Λάρισας παρακολουθοῦσε τά μαθήματα τῆς γαλλικῆς γλώσσας. Τό 1983, τό παράρτημα τῆς

Λάρισα είχε περίπου 1.063 μαθητές. Κάτω από τή διεύθυνση τής Μαριάνθης Κάρπου, τό παράρτημα γνώρισε μεγάλη άνοδο καί αύξηση του δυναμικού καί οί ύπηρεσίες μοιράστηκαν μέ άπόφαση του Ό. Μερλιέ στήν κ. Κάρπου-Διοίκηση, καί στήν κ. Γεωργία Μπακράτση-Λογιστήριο. Ή κ. Μπακράτση έμεινε στό πόστο αυτό μέχρι τό 1977 καί μετά τοποθετήθηκε στή Διοίκηση του παραρτήματος τής Άθήνας, στήν όδό Μασσαλίας. Ή διοίκηση μετά τή Μαριάνθη Κάρπου πέρασε στήν Έριφύλη Γιαγλάρα καί μετά στόν Τζίνο Πολέζε, μέχρι τό 2006 όπότε το πόστο ανατέθηκε στή Χρύσα Βουλγαράκη.

Σήμερα τό Γαλλικό Ίνστιτούτο Έλλάδος καί τό παράρτημα τής Λάρισα είναι ή Ύπηρεσία Συνεργασίας καί Μορφωτικής Δράσης τής Γαλλικής Πρεσβείας στήν Έλλάδα.

Ύπό τήν έποπτεία του Πρέσβη, είναι άρμόδια γιά θέματα συνεργασίας άνάμεσα στή Γαλλία καί τήν Έλλάδα στούς τομείς τής έπιστήμης, τής τεχνολογίας, τής εκπαίδευσης καί του πολιτισμού.

Ό σύμβουλος πολιτιστικών θεμάτων καί συνεργασίας καί διευθυντής του Γαλλικού Ίνστιτούτου τής Άθήνας, καθώς καί οί διευθυντές των παραρτημάτων καλύπτουν όλες τς πτυχές τής πολιτιστικής δράσης, συμπεριλαμβανομένης τής διαχείρισης. Ύποστηρίζονται άπό εξειδικευμένα στελέχη γιά τήν εκπαίδευση, τήν καλλιτεχνική δράση, τά όπτικοακουστικά μέσα καί τήν πανεπιστημιακή, έπιστημονική καί τεχνική συνεργασία. Ύπό τήν ιδιότητα αυτή, καταρτίζουν καί πραγματοποιούν ένα έπίσιο πρόγραμμα συνεργασίας μέ σκοπό τήν άνάπτυξη τής γαλλικής έπιρροής στήν Έλλάδα καί τή δημιουργία ενός δικτύου σχέσεων καί επαφών άνάμεσα στίς δύο χώρες.

Γιά τούς σκοπούς αυτούς, χορηγεί ύποτροφίες, όργανώνει άποστολές Γάλλων έμπειρογνομόνων, προσκαλεί έλληνικές προσωπικότητες, διοργανώνει πολιτιστικές καί έπιστημονικές εκδηλώσεις, συνέδρια καί σεμινάρια, καθώς καί πανεπιστημιακά προγράμματα.

Ένας χώρος πολιτιστικού καί διανοητικού αναβρασμού, ελεύθερης σκέψης, άμοιβαιότητας, άνταλλαγών, καινοτομίας καί συνεργασίας.

Σήμερα τό Γαλλικό Ίνστιτούτο Έλλάδος στή Λάρισα εξελίσσεται, συνεχίζοντας ταυτόχρονα τς τρεις βασικές άποστολές του: τή διδασκαλία γαλλικών καί τήν όργάνωση των έξετάσεων, τήν όργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων (διαλέξεις/συζητήσεις, εκθέσεις, κινηματογράφος, παρουσίαση βιβλίων κ.ά.) καί τήν παροχή πληροφοριών γιά τή σύγχρονη Γαλλία, τήν προετοιμασία καί έγγραφή των νέων ύποψηφίων φοιτητών στή Γαλλία, καθώς καί τή μεσολά-

βηση σέ συνέργειες μεταξύ τῶν δύο χωρῶν σέ θέματα ἐπιχειρηματικοῦ, πανεπιστημιακοῦ καί δημοσιονομικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἡ ὁδός Κούμα συνεχίζει νά ταυτίζει τό ὄνομά της μέ τή Γαλλικό κράτος καί νά τό ἐμπλέκει στήν καθημερινότητα τῆς Λάρισας καί νά ἀποτελεῖ ἕνα φάρο πολιτισμοῦ πού στέλνει πάντα τό ἠχηρό μήνυμα «Ἑλλάς-Γαλλία = Συμμαχία».

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ–ΣΤΑΘΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΓΑΛΛΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

1902: Τό Γαλλικό κράτος δίνει τήν ἔγκρισί του στό ἄνοιγμα ἑνός σχολείου ἐκμάθησης γαλλικῆς.

1904: Ἀγορά τοῦ οἰκοπέδου στήν ὁδό Σίνα 31 στήν Ἀθήνα.

1906: Ἀρχή κατασκευῆς τοῦ κτιρίου.

1907: Δημιουργία τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου Ἀθηνῶν ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν. Τό Γαλλικό Ὑπουργεῖο Παιδείας ἐπιτρέπει τή λειτουργία δημοτικοῦ σχολείου.

1911: Στό δημοτικό σχολεῖο γίνονται πλέον δεκτά καί κορίτσια.

1915: Τό σχολεῖο μετατρέπεται σέ «Ἰνστιτούτο Γαλλικῶν Σπουδῶν».

1918-1930: Ταχεία ἀνάπτυξη τοῦ Ἰνστιτούτου, ὁ κύκλος σπουδῶν αὐξάνεται ἀπό τρία σέ ἑπτά ἔτη καί Γάλλοι καθηγητές στέλνονται ἀπό τό Γαλλικό Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν γιά νά διδάξουν μέ «πανεπιστημιακή ἀποστολή».

1933: Οἱ «Alliances Francaises» τίθενται ὑπό τήν παιδαγωγική καθοδήγηση τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου.

1936: Τό Γαλλικό Ἰνστιτούτο ἀνεξαρτητοποιεῖται ἀπό τή Γαλλική Ἀρχαιολογική Σχολή.

1938: Διμερεῖς συμφωνίες Ἑλλάδος καί Γαλλίας:

- Ἄρθρο VII: «αἱ κυβερνήσεις Ἑλλάδος καί Γαλλίας θά εὐνοοῦν τήν διοργάνωση κονσέρτων, ἐκθέσεων τέχνης, θεατρικῶν παραστάσεων καί τήν προβολή ταινιῶν τῆς ἄλλης χώρας».

- Ἄρθρο IX: « θά διευκολύνονται τά καθ' ὁμάδας ταξίδια φοιτητῶν ἢ καί μαθητῶν καί οἱ ὑπότροφοι οἱ ὁποῖοι θά μεταβαίνουν εἰς τήν ἄλλην χώρα διά σπουδᾶς, θά τυγχάνουν τῶν μεγαλύτερων διευκολύνσεων».

- Ἄρθρο X: «αἱ δύο κυβερνήσεις θά εὐνοήσουν, διά παντός μέσου, τήν διάδοσιν τῶν βιβλίων καί περιοδικῶν τῆς ἄλλης χώρας».

1940-1945: Τό Γαλλικό Ίνστιτούτο σταματά τά μαθήματα άλλα διοργανώνει πολλές πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Μετά τό **1950**, τό Γαλλικό Ίνστιτούτο, γιά νά ανταποκριθεί στίς ύποχρεώσεις πού έχει σύμφωνα μέ τίς διμερείς συμφωνίες τοῦ 1938, θά διοργανώνει ἀπό τοῦδε καί στό ἐξῆς τακτικά πολιτιστικές εκδηλώσεις, θά ἐνθαρρύνει τίς ἀνταλλαγές φοιτητῶν καί θά χορηγεῖ ύποτροφίες παιδαγωγικῶν σπουδῶν. Ἐνα τυπογραφεῖο λειτουργεῖ ἐπίσης ἐντός τοῦ χώρου ἀπό τό 1949.

1946: Ἰδρυση Γαλλικοῦ Ίνστιτούτου Λάρισα.

1952: Ἀγορά τοῦ κτιρίου ἀπό τόν Ὀκτάβιο Μερλιέ ἐπί τῆς ὁδοῦ Κούμα 28 καί ἐγκατάσταση ὑπηρεσιῶν.

1955: Ἐπέκταση τῶν κτηριακῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ Γαλλικοῦ Ίνστιτούτου Ἀθηνῶν.

1955: Μεγάλος σεισμός στή Θεσσαλία καί συνέχιση τῶν μαθημάτων τοῦ Γαλλικοῦ Ίνστιτούτου Λάρισα ὑπαίθρια.

1981: Χτίζεται καί ἀρχίζει νά λειτουργεῖ τό Ἑλληνογαλλικό Λύκειο Ἁγίας Παρασκευῆς σέ οἰκόπεδο πού παραχωρήθηκε ἀπό τό ἑλληνικό κράτος.

1983: Τό Γαλλικό Ίνστιτούτο διαθέτει ἕνα δίκτυο μέ 13 παραρτήματα στήν Ἀθήνα καί 17 στήν ἐπαρχία.

1997: Ἀρχίζουν νά κλείουν τά παραρτήματα σύμφωνα μέ ἀπόφαση τοῦ γαλλικοῦ κράτους καί ἀλλαγί δομῆς τοῦ ὑπουργείου.

2002: Ἀπό τότε τό Γαλλικό Ίνστιτούτο ἀποτελεῖται ἀπό τό κεντρικό στήν ὁδό Σίνα, καί ἀπό 2 παραρτήματα: Λάρισα καί Πάτρα.

2003: Ἐναρξη ἐφαρμογῆς ἑνός στρατηγικοῦ σχεδίου ἀνόρθωσης τοῦ Γαλλικοῦ Ίνστιτούτου.

Ἰούνιος 2004: «Τό Γαλλικό Ίνστιτούτο ζωντανεύει πάλι τί φλόγα!», ἀλλάζει καί ἐκμοντερνίζεται γιά νά ανταποκριθεῖ στίς νέες ἀνάγκες τῆς ἐποχῆς.

Νοέμβριος 2004: Ἐνταξη τῆς Ἑλλάδας στή Διεθνή Ὁργάνωση τῆς Γαλλοφωνίας (O.I.F.).

Δεκέμβριος 2004: Τό Γαλλικό Ίνστιτούτο Ἀθηνῶν.

2007: 100 χρόνια Γαλλικό Ίνστιτούτο.

2009: Ὑπηρεσία Συνεργασίας καί Μορφωτικῆς Δράσης τῆς Γαλλικῆς Πρεσβείας στήν Ἑλλάδα.